DOKUMENT TA' SFOND
GĦALL-KONSULTAZZJONI PUBBLIKA
DWAR L-GĦANIJIET TA'

STRATEĠIJA NAZZJONALI GĦAT-TRATTAMENT XIERAQ TAL-ANNIMALI

GVERN TA' MALTA

MINISTERU GĦALL-AGRIKOLTURA, IS-SAJD U D-DRITTIJIET TAL-ANNIMALI

SEGRETARJAT PARLAMENTARI GĦAS-SAJD, L-AKWAKULTURA U D-DRITTIJIET TAL-ANNIMALI

DOKUMENT TA' SFOND
GĦALL-KONSULTAZZJONI PUBBLIKA
DWAR L-GĦANIJIET TA'

STRATEĠIJA NAZZJONALI GĦAT-TRATTAMENT XIERAQ TAL-ANNIMALI

DOKUMENT TA' SFOND
GĦALL-KONSULTAZZJONI PUBBLIKA
DWAR L-GĦANIJIET TA'

STRATEĠIJA NAZZJONALI GĦAT-TRATTAMENT XIERAQ TAL-ANNIMALI

MEJJU 2022

agrikoltura

sajd

Werrej

01	Introduzzjoni	4
02	Tagħrif ta' sfond	6
03	Interess fil-Ħarsien tal-Annimali	10
04	Il-Ħarsien tal-Annimali fl-UE	12
05	Miżuri għall-Ħarsien tal-Annimali Implimentati f'Malta fl-aħħar snin	16
06	L-Istrateġija Nazzjonali għall-Benessri tal-Annimali u politiki nazzjonali oħra relatati	20
07	Prinċipji ta' gwida ġenerali għar-rispons mill-partijiet ikkonċernati	22
08	Konklużjoni u t-Triq 'il Quddiem	26
09	Gwida għall-mistoqsijiet ta' Konsultazzjoni	30
10	Sottomissjonijiet ta' Feedback	32

01

Introduzzjoni

Il-ħarsien tal-annimali huwa suġġett kumpless u multidimensjonali b'dimensjonijiet xjentifiċi, etiċi, ekonomiċi, kulturali, soċjali u politiċi. Dan jattira interess, li dejjem qiegħed jikber, mis-soċjetà ċivili u jġġenera interess pubbliku sinifikanti. [1]

[1] https://www.oie.int/app/uploads/2021/03/en-oie-aw-strategy.pdf /

Għalhekk, sar **prijorità fuq l-aġenda politika internazzjonali, Ewropea u nazzjonali.** Dan huwa rifless permezz tal-Istrateġija Globali tal-OIE għall-Ħarsien tal-Annimali adottata fl-2017, l-Istrateġija tal-UE "Farm to Fork" ippubblikata f'Mejju 2020 u l-intenzjoni tal-Gvern li jibda din il-konsultazzjoni pubblika bi tħejjija għall-Istrateġija Nazzjonali għat-Trattament Xieraq tal-Annimali.

Skont il-Kodiċi Terrestri tal-OIE, it-**trattament xieraq tal-annimali** jista' jiġi definit bħala "l-istat fiżiku u mentali ta' annimal fir-rigward tal-kundizzjonijiet li fihom jgħix u jmut." Dan huwa **terminu wiesa'** li jinkludi ħafna speċi, inklużi l-organiżmi selvaġġi, u li madankollu għandu **konnotazzjonijiet wiesgħa** li jagħmluha **pjuttost kumplessa li jitkejlu, jiġu kkwantifikati jew evalwati.** Għalhekk, il-ħarsien tal-annimali fih innifsu huwa **sfida kolossali** li ġġib magħha kompiti enormi li għalihom **m'hemmx soluzzjoni li takkomoda lil kulħadd**. Għal din ir-raġuni, bħala nazzjon, jeħtieġ li **nimxu f'fażijiet**, filwaqt li nindirizzaw kwistjonijiet kemm vertikali kif ukoll orizzontali b'attenzjoni.

Il-Gvern qed jipproponi Strateġija Nazzjonali għat-Trattament Xieraq tal-Annimali biex **tipprovdi qafas strateġiku** li mhux biss **janalizza x-xogħol iebes li sar** mill-awtoritajiet, l-NGOs, il-voluntiera u l-attivisti, iżda wkoll biex **jgħin fl-għaqda ta' sħubijiet ma' partijiet interessati, itejjeb il-koordinazzjoni, titnaqqas id-duplikazzjoni tal-isforzi u twassal għal approċċ nazzjonali** aktar effettiv u konsistenti għat-titjib tal-ħarsien tal-annimali.

02

Tagħrif ta' sfond

Bħala Stat Membru Ewropew, Malta implimentat leġiżlazzjoni nazzjonali li toffri protezzjoni ta' livell għoli għall-annimali abbażi tal-leġiżlazzjoni tal-UE li għandha l-għan li tiżgura l-protezzjoni tal-annimali miżmuma għal skopijiet ta' biedja billi tipprovdi regoli ġenerali għall-protezzjoni tal-annimali tal-ispeċi kollha miżmuma għall-ikel, is-suf, il-ġilda, il-pil jew għal skopijiet oħra ta' biedja, inkluż il-ħut, ir-rettili, jew l-amfibji kif ukoll għall-isport.

Malta taderixxi wkoll mat-Trattat ta' Lisbona li jirrikonoxxi li l-annimali huma ħlejjaq senzjenti li għandhom ikunu ħielsa mill-ġuħ u l-għatx, l-iskumdità, l-uġigħ, il-korriment u l-mard filwaqt li jkollhom il-libertà li jesprimu mġiba normali u jkunu ħielsa mill-biża' u d-dwejjaq. Strateġija Nazzjonali għat-Trattament Xieraq tal-Annimali jeħtieġ li tkun ibbażata illi jiġi żgurat li dawn il-libertajiet fundamentali jkunu garantiti.

L-annimali għandhom rwol ewlieni fl-agrikoltura iżda huma prevalenti wkoll f'setturi oħra. Kemm l-annimali kbar, kif ukoll dawk żgħar, jaqdu rwol ewlieni fis-soċjetà ċivili f'varjetà ta' modi bħall-industrija tat-turiżmu, servizzi tas-saħħa mmirati lejn il-ħarsien mentali u fiżiku, infurzar, kumpanija u sports.

Il-leġiżlazzjoni hija meħtieġa mhux biss biex tissorvelja u tiggwida n-nissiela u l-petshops iżda tista' tkun meħtieġa wkoll għal servizzi anċillari bħal boarding, taħriġ, groomers, carers, veterinarji, awżiljarji u paraveterinarji, farriers u trainers. Barra minn hekk, hemm firxa diversa ta' speċi li qed jinżammu f'kollezzjonijiet privati u zoos. **Dawn is-setturi jistgħu jeħtieġu aktar in-neċessità għal aktar leġiżlazzjoni fis-settur**.

Il-ħtiġijiet tal-annimali huma kumplessi u meta wieħed iħares lejn il-libertajiet, il-protezzjoni mill-ġuħ u l-għatx, dawn jistgħu fil-bidu jitqiesu bħala ħtieġa bażika, madankollu l-edukazzjoni hija meħtieġa biex tiżgura **rekwiżiti ta' dieta speċifika tal-annimali** bbażata fuq l-ispeċi, ir-razza, il-livell ta' attività u l-età tagħhom. It-tmigħ żejjed huwa ta' detriment għall-ħarsien tal-annimali daqs in-nuqqas ta' tmigħ. Ħafna annimali **b'piż żejjed u annimali obeżi** jbatu minn kundizzjonijiet tas-saħħa sekondarji u primarji li jistgħu jiġu evitati. F'xi każijiet, bħall-ekwini, it-tmigħ żejjed jista' jikkawża kundizzjonijiet debilitanti bħal-laminite filwaqt li speċi oħra bħall-klieb jistgħu jkunu intolleranti jew allerġiċi għal ċerti tipi ta' ikel. Fiż-żewġ każijiet, għażla ħażina tad-dieta tista' tikkawża mard li jhedded il-ħajja.

L-iskumdità, l-uġigħ, u l-korriment jistgħu jiġu kkawżati minn abbuż evidenti u intenzjonali, iżda jistgħu wkoll jiġu kkawżati b'mod mhux intenzjonat. Il-metodi tal-immaniġġjar u tat-taħriġ kemm f'annimali kbar kif ukoll żgħar jistgħu jiġu applikati b'mod skorrett, **l-annimali jistgħu jiġu mbuttati jew eżerċitati żżejjed jew jiġu esposti għal riskji mhux intenzjonati meta jwettqu attivitajiet** bħall-għawm, il-logħob u waqt l-interazzjoni ma' speċi/razez oħra.

Fil-każ tal-annimali tar-razzett, teżisti korrelazzjoni bejn **standards għoljin tat-trattament xieraq u żieda fis-saħħa tal-annimali; tnaqqis fil-mard jirriżulta fi tnaqqis fl-użu tal-antimikrobi**. Żieda fis-saħħa u l-ħarsien tal-annimali mhux biss hija ta' benefiċċju għas-settur agrikolu permezz ta' inċidenza mnaqqsa ta' mard u intervent veterinarju, iżda wkoll tissarraf tajjeb f'annimali li jaħdmu u annimali domestiċi/sidien.

Is-saħħa tal-annimali u l-prevenzjoni tal-mard jiddependu ħafna wkoll fuq **l-aderenza mar-regoli eżistenti ta' traċċabbiltà kif ukoll fuq is-sensibilizzazzjoni biex jiġu identifikati ċerti kundizzjonijiet** u mard fl-istadji bikrija biex jiġi evitat it-tixrid tagħhom. Ir-rispons miġbur permezz ta' din il-Konsultazzjoni Pubblika jista' jgħin lill-gvern u lill-awtoritajiet kompetenti jidentifikaw in-nuqqasijiet fis-sistemi attwali u **jindirizzaw in-nuqqas ta' għarfien permezz tat-tixrid tal-informazzjoni** lir-raħħala u lill-konsumaturi.

Wieħed mill-aspetti l-aktar diffiċli tal-ħarsien tal-annimali huwa li jippermetti l**-libertà li tiġi espressa mġiba naturali**. Fis-settur agrikolu rridu nħarsu lejn miżuri vijabbli u li jistgħu jintlaħqu. Fi ħdan is-settur tal-annimali tax-xogħol, nistgħu naħdmu biex niżguraw li l-handlers ikollhom il-ħiliet meħtieġa biex jimmaniġġjaw u jieħdu ħsieb l-annimali tax-xogħol. Dawn il-ħiliet jeħtieġ li jkunu speċifiċi u jħarsu lil hinn mir-rekwiżiti minimi stabbiliti għal ċerti attivitajiet kummerċjali. Kwalunkwe proġett ta' negozju li jżomm l-annimali, jeħtieġ li jkollu persunal **li jkollu l-edukazzjoni meħtieġa, u li jaħdem skont l-evidenza** bil-ħiliet meħtieġa biex tiġi żgurata s-sikurezza kemm tal-annimali kif ukoll tal-bnedmin. Irridu naċċettaw il-fatt li Malta m'għandhiex l-ispazju jew ir-riżorsi li jippermettu li ċerti speċi ta' annimali juru mġiba naturali. F'dan ir-rigward, għandu jsir xogħol **biex jiġi mmassimizzat il-ħarsien ta' dawk l-annimali** li bħalissa jgħixu f'Malta

Malta, bħal ħafna Stati Membri oħra, għandha kwistjonijiet relatati **mal-abbandun tal-annimali, annimali li jgħixu barra u l-iffaċilitar illi dawn tinstabilhom dar u/jew ir-rijabilitazzjoni tal-annimali**. Dawn il-kwistjonijiet jaffettwaw iż-żewġ popolazzjonijiet żgħar ta' annimali bħall-qtates u l-klieb iżda jaffettwaw ukoll annimali akbar bħall-ekwini. Firxa vasta ta' annimali qed tiġi salvata mill-malnutrizzjoni u l-ħtiġijiet tal-ħarsien tagħhom qed jiġu kkurati minn ħafna voluntiera, NGOs u xelters.

Il-ħidma li qed issir għandha tirrikonoxxi u tappoġġja lil dawk li bħalissa qed jaħdmu favur il-ħarsien tal-annimali. L-istrateġija tista' tinvestiga l-kontroll tal-popolazzjoni attwali tal-annimali permezz ta' kampanji ta' neutering, leġiżlazzjoni aktar solida tan-nissiela u żieda fl-għarfien pubbliku. L-indirizzar tal-abbandun jeħtieġ ukoll li jieħu approċċ preventiv permezz tal-edukazzjoni.

Is-sidien potenzjali tal-annimali domestiċi jeħtieġ li jiġu mgħarrfa dwar ir-rekwiżiti speċifiċi tal-ispeċi/razza qabel ma jsiru sidien jew jadottaw l-annimali biex jipprevjenu l-abbandun. Iż-żieda fis-sorveljanza **permezz ta' leġiżlazzjoni tal-microchipping u tal-identifikazzjoni meħtieġa, tista' wkoll tiddiżinċentiva l-abbandun** jekk is-sidien jiġu rintraċċati u jkunu responsabbli għall-kura u l-ħtiġijiet tal-annimali tagħhom. Il-Gvern qiegħed fil-proċess li jniedi Proġett Pilota fejn l-Animal Welfare Stewards f'kunsilli lokali magħżula se jkollhom is-setgħa li jedukaw lis-sidien tal-annimali dwar ir-rekwiżiti legali u jirrappurtaw lill-awtoritajiet tal-Ħarsien tal-Annimali f'każijiet fejn ikun hemm suspett ta' abbuż tal-annimali.

Is-sidien potenzjali għandhom ikunu konxji **tal-ispejjeż potenzjali assoċjati mal-pussess ta' ċerti razez** biex jiġu evitati piżijiet finanzjarji mhux sostenibbli li jkunu ta' detriment għas-saħħa tal-annimali. **Mard speċifiku għar-razza** jvarja minn displasja tal-ġenbejn, anormalitajiet fis-sinsla tad-dahar, b'razez brachiocephalic li jkollhom predispożizzjonijiet għall-mard tal-qalb u respiratorju. Kampanji ta' edukazzjoni dwar l-importanza ta' **rehoming** jistgħu jkunu ta' interess ieħor.

03

Interess fil-Ħarsien tal-Annimali

Stħarriġ tal-Ewrobarometru li sar fl-2015 żvela, li l-biċċa l-kbira ta’ dawk li wieġbu qiesu li kien meħtieġ titjib fil-ħarsien tal-annimali.

Total ta' 27,672 ċittadin tal-UE ġew intervistati u meta ġiet riveduta d-dejta din issuġġeriet li l-konsumaturi jemmnu li l-gvern, il-produtturi u l-bejjiegħa bl-imnut għandhom ir-responsabbiltà li jipprevjenu n-nuqqas ta' ħarsien tal-annimali, li huma użati għall-ikel jew għal skopijiet oħra. Madankollu, ġie nnutat li **l-piż ma jistax jitqiegħed biss fuq il-produtturi tal-ikel u r-raħħala** peress li ż-żieda fil-miżuri ta' ħarsien iżżid l-ispejjeż tal-produzzjoni u tista' xxekkel il-vijabbiltà ekonomika. **Biex jimxu 'l quddiem, iċ-ċittadini kollha jridu jerfgħu r-responsabbiltà li jiżguraw li bħala konsumaturi huma lesti li jikkontribwixxu biex itaffu dawn il-piżijiet.** F'dan il-kuntest, stħarriġ tal-2018 enfasizza li kemm l-opinjoni pubblika, kif ukoll il-politika pubblika, iċċaqalqu biex jiffukaw aktar fuq il-ħarsien tal-annimali kif ukoll fuq il-kwalità tal-ikel u l-istandards ambjentali.

Matul is-snin, **l-interess fil-ħarsien tal-annimali żdied fl-aġenda nazzjonali ta' Malta** u twaqqfu diversi **strutturi tal-Gvern bħad-Dipartiment tas-Saħħa u l-Ħarsien tal-Annimali, il-Kunsill għat-Trattament Xieraq tal-Annimali u l-Uffiċċju tal-Kummissarju għat-Trattament Xieraq tal-Annimali** biex jirriflettu ż-żieda fl-għarfien, l-interess u l-aspettativi tas-soċjetà tagħna. Filwaqt li każi ripetuti ta' moħqrija tal-annimali fil-Gżejjer Maltin huma prevalenti u xi kultant ir-rapport fuq il-midja lokali sfortunatament idgħajjef l-affezzjoni ġenerali tal-popolazzjoni Maltija fuq l-annimali, dan id-dokument jirrikonoxxi r-rwol ta' dawn l-istrutturi tal-gvern flimkien **mal-isforzi konsistenti, l-impenn u d-dedikazzjoni ta' attivisti, voluntiera u dawk li jitimgħu l-annimali tat-triq** li jaħdmu bla heda f'diversi santwarji tal-annimali, NGOs u lokalitajiet madwar il-gżejjer tagħna. Għal din ir-raġuni, Strateġija Nazzjonali għat-Trattament Xieraq tal-Annimali tista' timmira li tpoġġi lil dawn l**-entitajiet governattivi, santwarji, NGOs u voluntiera fil-qalba ta' din l-Istrateġija** u tistinka biex tibni fuq il-ħidma siewja li diġà qed issir filwaqt li tesplora wkoll firxa usa' ta' miżuri kif is-Santwarji, l-NGOs u l-voluntiera jistgħu jkomplu jiġu sostnuti u mħeġġa jkomplu bil-missjoni tagħhom.

Il-kunsilli lokali huma sors importanti ieħor ta' setgħa u deċentralizzazzjoni tal-politika li permezz tagħhom il-politika tal-gvern nazzjonali tista' tiġi implimentata u riflessa f'livell lokali eqreb lejn iċ-ċittadin. Il-kunsilli lokali huma wkoll sors ewlieni ta' dawk li jagħtu servizzi liċ-ċittadini tagħhom li xi drabi jeħtieġu wkoll l-assistenza tas-servizzi tal-gvern għall-ħarsien tal-annimali. Għalhekk, dan id-dokument iqis lill-kunsilli lokali bħala atturi importanti ħafna fl-implimentazzjoni u sabiex jintlaħqu ambizzjonijiet li għandhom jiġu stabbiliti f'din l-Istrateġija Nazzjonali għat-Trattament Xieraq tal-Annimali. Dan huwa wkoll fid-dawl tal-fatt li l-leġiżlazzjoni tal-kunsill lokali li ġiet emendata dan l-aħħar, tidentifika l-ħarsien tal-annimali bħala wieħed mill-portafolli li jorbtu legalment u li jiġu assenjati lil wieħed mill-kunsilliera lokali tiegħu. Għalhekk, dan id-dokument ta' konsultazzjoni pubblika għandu wkoll l-għan li jiġġenera ideat dwar kif il-kunsill lokali jistgħu jieħdu sehem f'inizjattivi għall-ħarsien tal-annimali fil-komunitajiet rispettivi tagħhom.

04

Il-Ħarsien tal-Annimali fl-UE

Bl-appoġġ u l-kooperazzjoni mill-qrib tal-pajjiżi tal-UE, il-Kummissjoni Ewropea ilha tippromwovi l-ħarsien tal-annimali għal aktar minn 40 sena, u bil-mod il-mod ittejjeb il-ħajja tal-annimali agrikoli.

Pass importanti fl-1998 kien id-Direttiva tal-Kunsill 98/58/KE dwar il-ħarsien ta' annimali miżmuma għal skopijiet ta' biedja li tistabbilixxi regoli ġenerali dwar il-protezzjoni tal-annimal tat-trobbija maħsubin għall-produzzjoni ta' oġġetti tal-ikel, suf, ġilda jew pil, jew għal skopijiet oħra ta biedja, inklużi l-ħut, ir-rettili u l-amfibji.

Dawn ir-regoli huma bbażati fuq il-Konvenzjoni Ewropea għall-Ħarsien ta' Annimal miżmuma għal Skopijiet ta' Biedja u jirriflettu l-hekk imsejħa "**Ħames Libertajiet**":

- Libertà mill-ġuħ u l-għatx
- Ħelsien minn skumdità
- Ħelsien mill-uġigħ, korriment u mard
- Il-libertà li wieħed jesprimi mġiba normali
- Il-ħelsien mill-biża' u l-inkwiet

Meta t-**Trattat ta' Lisbona** daħal fis-seħħ fl-2009, huwa emenda t-"Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea" (TFEU) u **introduċa r-rikonoxximent li l-annimali huma ħlejjaq senzjenti**. L-Artikolu 13 tat-Titolu II jipprovdi li:

> *"Fil-formolazzjoni u l-implimentazzjoni tal-politiċi tal-Unjoni dwar l-agrikoltura u s-sajd, it-trasport, is-suq intern, ir-riċerka u l-iżvilupp teknoloġiku u tal-ispazju, l-Unjoni u l-Istati Membri għandhom jagħtu konsiderazzjoni sħiħa tal-ħtiġijiet tal-benessri tal-annimali bħala esseri sensibbli, waqt li jirrispettaw id-dispożizzjonijiet leġiżlattivi jew amministrattivi u d-drawwiet tal-Istati Membri li għandhom x'jaqsmu partikolarment mar-riti reliġjużi, tradizzjonijiet kulturali u l-wirt reġjonali.".*

Il-ħarsien tal-annimali ġie diskuss b'mod aktar regolari fi ħdan l-UE f'dawn l-aħħar snin. Fis-16 ta' Novembru 2019, il-Ministri adottaw **il-Konklużjonijiet tal-Kunsill dwar it-Trattament Xieraq tal-Annimali** — parti integrali mill-produzzjoni sostenibbli tal-annimali li rrikonoxxew li t-trattament xieraq tal-annimali huwa kwistjoni ta' importanza kbira għaċ-ċittadini Ewropej. Bħala parti mill-Konklużjonijiet, ġie nnutat li l-leġiżlazzjoni "mhux dejjem tista' tkun komprensiva u tista' ma tinkludix standards minimi speċifiċi għall-protezzjoni ta' ħafna annimali." Ġie nnutat ukoll li kemm il-leġiżlazzjoni dwar il-benessri kif ukoll l-inċentivi volontarji wasslu għal titjib fil-ħarsien tal-annimali u jistgħu jkomplu jagħmlu dan fil-futur.

It-tikketta dwar il-ħarsien tal-annimali - Fl-20 ta' Mejju 2020 sar żvilupp kbir mal-pubblikazzjoni tal-Istrateġija "Farm to Fork" għal sistema tal-ikel ġusta, tajba għas-saħħa u favur l-ambjent. Ftit wara, il-Kummissjoni ħabbret li se tikkunsidra għażliet għal **tikketta għall-ħarsien tal-annimali biex il-valur jiġi trażmess aħjar permezz tal-katina alimentari.** F'Diċembru 2020, il-Ministri għall-Agrikoltura approvaw konklużjonijiet għal tabella dwar it-trattament xieraq tal-annimali fl-UE kollha li jenfasizzaw l-objettiv ġenerali tat-titjib tal-ħarsien tal-annimali u appellaw lill-Kummissjoni biex tippreżenta proposta għal tikketta dwar it-trattament xieraq tal-annimali fl-UE kollha għall-ikel prodott skont l-istandards tal-ħarsien tal-annimali. L-istħarriġ tal-2015 wera li **52 % tal-parteċipanti fittxew it-tikketti tal-ħarsien tal-annimali meta xtraw il-prodotti**.

Meta wieħed jirrifletti dwar din id-diskussjoni li saret dwar it-tikketti tal-ħarsien tal-annimali, ġie enfasizzat li **hemm bżonn ta' rikonoxximent tas-suq u remunerazzjoni aħjar tal-isforzi addizzjonali li saru mill-produtturi, b'mod partikolari r-raħħala, kif ukoll l-importanza tal-informazzjoni għall-konsumatur u l-kampanji edukattivi**. F'dan ir-rigward għandna nikkunsidraw ukoll l-ispeċifiċitajiet ġeografiċi u klimatiċi ta' Malta u ninkludu kriterji ta' ħarsien li jistgħu jintlaħqu.

Dan iqajjem il-mistoqsija dwar kif **l-Istrateġija Nazzjonali għat-Trattament Xieraq tal-Annimali tista' tgħin biex jiġu ffaċilitati aktar miżuri volontarji filwaqt li jiġu identifikati u indirizzati nuqqasijiet potenzjali fil-leġiżlazzjoni**. Din il-konsultazzjoni se tipprova tkejjel il-livell ta' tħassib tal-konsumaturi, l-għarfien u r-rieda li jikkontribwixxu għal Strateġija Nazzjonali komprensiva dwar it-Trattament Xieraq tal-Annimali, kif ukoll tipprovdi għal skambju ta' ideat dwar liema sfidi speċifiċi jistgħu jiġu ffaċċjati f'Malta, u kif, jekk possibbli, jistgħu jingħelbu. Dan jista' jidentifika opportunitajiet biex jiġu adattati prattiki tradizzjonali u modi stabbiliti ta' kif jiġi mqiegħed fuq is-suq il-prodott jew tal-produzzjoni filwaqt li jidentifika wkoll oqsma ġodda li jistgħu jkunu miftuħa għal standards imtejba tal-ħarsien tal-annimali.

Trasport tal-Annimali - L-UE għandha **popolazzjoni kbira ta' annimali li jiġu ttrasportati** f'xi punt f'ħajjithom. It-trasport ivarja fl-iskop tiegħu minn dak domestiku u għall-qatla, minn razzett għal ieħor u jinvolvi l-importazzjoni u l-esportazzjoni ta' diversi speċi li **kull wieħed minnhom għandu l-ħtiġijiet speċifiċi tiegħu ta' ħarsien**.

Ir-Regolament tal-Kunsill KE 1/200 jiddefinixxi r-responsabbiltajiet tal-atturi kollha involuti fil-katina tat-trasport ta' annimali ħajjin li jidħlu jew joħorġu mill-UE u jistabbilixxi għodod ta' monitoraġġ effiċjenti u regoli aktar stretti għat-trasport u għall-kontrolli speċifiċi li għandhom jitwettqu mill-uffiċjali. Madankollu, għaddejjin diskussjonijiet dwar reviżjoni tal-leġiżlazzjoni biex ikun hemm protezzjoni aħjar kontra kwistjonijiet ta' ħarsien waqt it-trasport.

Filwaqt li Malta mhijiex trasportatur ewlieni ta' annimali għall-qatla fuq distanzi twal, **il-konsumaturi tagħna għad għandhom aċċess għal prodotti li jistgħu jinkludu annimali li jkunu ġew trasportati distanzi twal**.

L-istrateġija tista' timmira li tikseb titjib fil-mezzi tat-trasport mill-irziezet għall-biċċeriji f'termini ta' rekwiżiti minimi relatati mal-kapaċità massima fil-vannijiet/trakkijiet tat-trasport, il-ventilazzjoni, it-temperatura massima tas-sħana, speċjalment matul ix-xhur tas-sajf, il-prattiki tat-tagħbija u l-ħatt, u l-livell ta' iġjene tal-annimal mal-wasla fil-biċċerija. Dan id-dokument ta' konsultazzjoni pubblika huwa intiż ukoll li jikseb għarfien dwar jekk il-konsumaturi Maltin jikkunsidrawx li jixtru prodotti bbażati fuq il-punt ta' oriġini tal-annimali (**bħat-tikketta tal-oriġini**) u dwar l-ammont ta' distanza li l-annimal kellu jġarrab sal-punt tal-qatla (**kriterju fuq tikketta volontarja tal-ħarsien tal-annimali**).

05

Miżuri għall-Ħarsien tal-Annimali Implimentati f'Malta fl-aħħar snin

F'dawn l-aħħar snin, il-gvern ħa diversi passi biex jindirizza u jtejjeb il-ħarsien tal-annimali.

Xi wħud mill-aktar miżuri importanti qed jiġu elenkati hawn taħt:

- **L-Uffiċċju tal-Kummissarju għat-Trattament Xieraq tal-Annimali** twaqqaf permezz tal-Kapitolu 439, l-Att dwar it-Trattament Xieraq tal-Annimali, bl-iskop li jipproġetta kif mistħoqq status ogħla rigward kwistjonijiet relatati mal-ħarsien tal-annimali u kwistjonijiet relatati magħhom. Il-missjoni aħħarija tal-Uffiċċju tal-Kummissarju hija li jippromwovi u jadvoka l-ħarsien tal-annimali u l-ogħla standards tas-saħħa, iż-żamma u t-trattament tal-annimali.

- Il-missjoni tal-**Kunsill għat-Trattament Xieraq tal-Annimali** hija li jippromwovi u jissalvagwardja l-ħarsien tal-annimali kollha billi jiddedika riżorsi lejn it-titjib ta' ħajjithom permezz tal-provvista ta' akkomodazzjoni, nutrizzjoni, kura medika, trattament uman u trattament xieraq. Il-viżjoni tiegħu hi li tintemm it-tbatija, l-abbuż u l-isfruttament tal-annimali permezz ta' sessjonijiet ta' informazzjoni u edukazzjoni skont il-leġiżlazzjoni Maltija u r-regolamenti tal-UE.

- Il-Ministeru għad-Drittijiet tal-Annimali rċieva **seba' Proposti mill-Kunsill għat-Trattament Xieraq tal-Annimali**, jiġifieri li jiffokaw fuq programm nazzjonali ta' neutering għall-qtates kollha, sidien responsabbli u obbligu ta' microchipping/reġistrazzjoni tal-klieb u l-qtates, it-trattament xieraq tal-annimali agrikoli, ir-regolamentazzjoni tal-annimali selvaġġi fil-magħluq, it-tneħħija immedjata ta' veleni perikolużi disponibbli li jistgħu jiġu użati b'mod abbużiv, kif ukoll ċentru ġdid sabiex jerga' jagħti dar lill-annimali

- Fl-2021, aktar minn €50,000 intefqu fuq in-**neutering ta' qtates li jiġru fit-toroq**. Il-baġit għall-2022 jalloka €125,000 għal kampanja ta' neutering tal-qtates kollha li jiġru fit-toroq.

- Tnedew **kampanji edukattivi** dwar l-importanza tan-**neutering u l-microchipping tal-qtates u l-klieb** kif ukoll il-kura xierqa tal-annimali.

- TIl-Ministeru għad-Drittijiet tal-Annimali ħareġ konsultazzjoni pubblika dwar **leġiżlazzjoni riveduta dwar iż-zoo** segwita minn valutazzjoni tal-impatt.

- Fl-2020 saret **Konferenza Diġitali Nazzjonali dwar l-Importanza tal-Annimali fil-Komunità tagħna**. Din il-konferenza ġiet indirizzata lill-NGOs u l-kunsilli lokali. L-għan kien li l-NGOs u l-kunsilli lokali jkunu mħeġġa jaħdmu flimkien fuq proġetti li jgħaqqdu l-ħarsien tal-annimali li jgħixu fit-toroq u tal-annimali domestiċi filwaqt li jinvolvu lill-komunitajiet għall-ħarsien tar-residenti tagħhom.

- L-aħħar sejħa għal-**Local Council Care Fund** allokat fondi lil 50 kunsill lokali li applikaw biex iwaqqfu proġetti li jindirizzaw il-ħtiġijiet tal-annimali fil-komunitajiet tagħhom. Il-proġetti varjaw mit-twaqqif ta' cat cafés, parks għall-klieb, ġestjoni tal-kura veterinarja għall-annimali li jiġru fit-toroq, u t-twaqqif ta' kmamar għall-kura ta' wara l-operazzjoni. Din il-miżura għandha l-għan li tieħu ħsieb l-annimali domestiċi filwaqt li toffri l-opportunità lir-residenti biex jinvolvu ruħhom mal-annimali fil-komunità tagħhom.

- L-**Animal Welfare Fund, l-Adoption Policy u il-Free Vet Services lill-NGOs** jgħinu biex inaqqsu l-proliferazzjoni tal-klieb u l-qtates li jiġru fit-toroq u b'hekk jipproteġu t-telfien tal-bijodiversità filwaqt li jiżguraw il-ħarsien ta' dawn l-annimali domestiċi.

- Id-Direttorat għall-Ħarsien tal-Annimali jkompli joffri servizz ta' **ambulanza tal-annimali 'on-call'** filwaqt li jagħmel sforzi biex jeduka u jqajjem kuxjenza dwar il-ħarsien tal-annimali fost il-pubbliku. L-ambizzjoni aħħarija hi li l-kobor ta' nazzjon u l-progress morali tiegħu jistgħu jiġu ġġudikati mill-mod kif jiġu ttrattati l-annimali tiegħu.

- Dwar ir-Reżistenza għall-Antibijotiċi — fl-2020, il-Ministeru għas-Saħħa, f'kollaborazzjoni mal-Ministeru għall-Agrikoltura, is-Sajd u d-Drittijiet tal-Annimali, **nieda l-Istrateġija u l-Pjan ta' Azzjoni ta' Reżistenza Antimikrobika 2020–2028**.

- Ġew proposti **bidliet fil-leġiżlazzjoni** li fihom dispożizzjonijiet ġodda relatati direttament mal-**użu responsabbli tal-antimikrobiċi** kif ukoll modi effettivi għall-infurzar permezz ta' **abbozz ta' liġi li jemenda l-Att dwar is-Servizzi Veterinarji kurrenti (Kapitolu 437)**. Dan l-abbozz huwa ppjanat li jiġi ppubblikat fl-2022. Fl-2021 ġie ppubblikat Avviż Legali li jemenda r-**regolamenti kurrenti dwar il-Prodotti Mediċinali Veterinarji**.

- Il-Miżura tal-Baġit 248 tal-2020 ipproponiet ir-**ristrutturar u t-titjib tal-Laboratorju Veterinarju Nazzjonali (NVL)** sabiex jiġi estiż l-iskop tiegħu skont il-Politika Agrikola 2018–2028. Fl-2020 inxtara tagħmir tal-laboratorju. Bħala parti mill-istess Miżura tal-Baġit, ġie kkuntrattat studju ta' fattibbiltà lill-kumpanija Franċiża — Lab Science biex tevalwa l-fattibbiltà tal-espansjoni tal-kapaċitajiet ta' ttestjar tan-NVL.

- Pubblikazzjoni ta' **emenda fl-Att dwar it-Trattament Xieraq tal-Annimali -** essenzjalment li **tipprojbixxi lill-akkużati misjuba ħatja ta' moħqrija tal-annimali milli jkunu proprjetarji jew jgħixu mal-annimali, u emenda biex tiġi indirizzata l-bestjalità**.

- Il-promulgazzjoni ta' **Leġiżlazzjoni Sussidjarja li tintroduċi Regolamenti dwar Penali Amministrattivi** ppubblikati fit-3 ta' Settembru 2021 bħala LN342/2021 għandha l-għan li tiżgura li l-ammont ta' penali amministrattivi imposti mid-direttur rispettiv fuq individwi jkun ibbażat fuq firxa aktar speċifika ta' pieni jew ammont fiss għal kull reat rispettiv li jikkontribwixxi għall-konsistenza u t-trasparenza fil-ħruġ ta' pieni għal reati tal-istess natura.

- **Kampanja edukattiva ta' sensibilizzazzjoni pubblika** biex jitnaqqsu l-każijiet ta' abbuż tal-annimali mnedija mill-Uffiċċju tal-Kummissarju għat-Trattament Xieraq tal-Annimali.

- **L-ewwel Animal Honours Awards f'Malta** organizzati mill-Ministeru għall-Agrikoltura, is-Sajd u d-Drittijiet tal-Annimali. Dawn il-premjijiet servew bħala opportunità biex jiġu ċċelebrati l-annimali u biex jiġu rikonoxxuti l-persuni involuti fl-aspetti kollha tal-ħarsien tal-annimali.

- **Pubblikazzjoni ta' żewġ kotba tal-iskola dwar il-ħarsien tal-annimali** mqassma fl-iskejjel.

- Progress lejn it-twettiq tal-**ewwel ċimiterju tal-annimali domestiċi f'Malta**.

- Bħalissa għaddej l-istudju dwar il-possibbiltà li jitwaqqaf **ċentru ta' rehoming fuq skala kbira** u huwa miżura tal-Baġit għall-2022.

06

L-Istrateġija Nazzjonali għat-Trattament Xieraq tal-Annimali u politiki nazzjonali oħra relatati

L-Istrateġija Nazzjonali proposta għat-Trattament Xieraq tal-Annimali għandha tirrispetta, tgħaqqad, u torbot ma' politiki u strateġiji nazzjonali oħra li bħalissa qed jiġu implimentati inklużi, iżda mhux limitati, għal dawk relatati mal-agrikoltura, ir-reżistenza antimikrobika, l-iżvilupp sostenibbli, l-ambjent, it-tibdil fil-klima, il-bijodiversità, l-effiċjenza fl-enerġija u r-riżorsi, il-politika ekonomika, u r-riċerka u l-innovazzjoni.

Barra minn hekk, din l-istrateġija **trid tidħol u tħares lil hinn mill-ambizzjonijiet immirati minn strateġiji oħra ppubblikati reċentement fuq livell Ewropew**, jiġifieri l-Istrateġija **"Farm to Fork",** il-Pjan ta' Azzjoni għall-Produzzjoni Organika, il-Viżjoni għaż-Żoni Rurali 2040, il-Pjan ta' Kontinġenza sabiex tiġi żgurata l-provvista tal-ikel u s-sigurtà tal-ikel fi żminijiet ta' kriżi, l-Istrateġija tal-UE dwar il-Ħamrija u l-Komunikazzjoni dwar il-Biedja tal-Karbonju.

F'dan ir-rigward, uħud mill-miżuri li għandhom jiġu identifikati fl-Istrateġija għat-Trattament Xieraq tal-Annimali jistgħu jitwettqu kemm permezz ta' finanzjament **nazzjonali, kif ukoll tal-UE,** u għandhom jinvolvu l-**koordinazzjoni ta' awtoritajiet differenti li jaħdmu id f'id mal-komunitajiet lokali, in-negozji u l-pubbliku.**

07

Prinċipji ta' gwida ġenerali għar-rispons mill-partijiet ikkonċernati

Fid-dawl tal-informazzjoni kollha ta' hawn fuq, il-punti li ġejjin huma marbuta mal-għanijiet ta' konsultazzjoni li jistgħu jiġu kkunsidrati meta wieħed iħares lejn kif Malta għandha timxi 'l quddiem fis-settur tal-ħarsien tal-annimali.

- Malta, bħal Stati Membri oħra tal-UE, għandha livell għoli ta' protezzjoni għal ħafna speċi ta' annimali, b'mod partikolari dawk li jiffurmaw parti mill-katina alimentari. Il-**leġiżlazzjoni** tista' tirrikjedi kemm sensibilizzazzjoni, kif ukoll infurzar, u f'dak ir-rigward l-għarfien u l-esperjenzi tal-partijiet ikkonċernati jistgħu jgħinu fit-tfassil tal-istrateġija.

- Ħafna speċi ta' annimali ma għandhomx l-istess livell ta' protezzjoni legali meta mqabbla ma' annimali tar-razzett. B'kunsiderazzjoni ta' dan, il-miżuri jistgħu jissalvagwardjaw il-ħarsien tal-annimali meta jiġu mmaniġġjati minn kwalunkwe persuna li **tagħti servizz** bħal, iżda mhux biss, **groomers, boarding kennels, trainers, u professjonijiet oħra relatati**.

- **Santwarji u xelters** ikomplu **jimlew** bi ftit spazju għal żidiet ġodda. **Dawk li jitimgħu l-annimali** ma jistgħux ilaħħqu hekk kif il-popolazzjoni tal-qtates selvaġġi qed tkompli tiżdied lil hinn mill-kontroll u l-baġit ta' dawk li jitimgħu lill-qtates. Għalhekk, l-istrateġija jista' jkollha l-għan **li tikkontrolla l-popolazzjoni tal-annimali domestiċi. Is-sidien tal-annimali domestiċi għandhom jiġu edukati biex isewwu l-annimali domestiċi tagħhom**, filwaqt li jistgħu jittieħdu passi lejn żieda fir-responsabbiltà **tas-sidien tal-annimali domestiċi**.

- F'dawn l-aħħar snin, Malta rat żieda fi proġetti infrastrutturali li jipprovdu għal skopijiet ta' rikreazzjoni tal-annimali prinċipalment fil-forma ta' parks tal-klieb u cat cafés. Il-faċilitajiet u l-proġetti favur l-annimali domestiċi jistgħu jiġu adattati u/jew miżjuda biex jinċentivaw aktar lis-sidien/l-adozzjoni tal-annimali domestiċi.

- Żieda fil-**kura veterinarja u l-aċċessibbiltà** għar-raħħala li jsibuha diffiċli biex isibu l-veterinarji biex jieħdu ħsieb il-merħla tagħhom tista' żżid l-effettività tal-intervent veterinarju, taħdem biex tipprevjeni l-inċidenza u t-tixrid tal-mard u tirriżulta f'żieda ġenerali fis-saħħa tal-annimali.

- **Ir-Riforma tal-Politika Agrikola Komuni (PAK)** maqbula reċentement għall-perjodu 2021-2027 tistinka biex tibdel l-agrikoltura lejn prattiki aktar sostenibbli u għandha l-għan li tikseb kundizzjonijiet aħjar tat-trattament xieraq tal-annimali f'konformità mal-ambizzjonijiet tal-Istrateġija **"Farm to Fork"** li tqis it-trattament xieraq tal-annimali bħala komponent ewlieni ta' katina alimentari sostenibbli. Madankollu, il-biċċa l-kbira ta' dawn il-miżuri ta' ħarsien fis-settur tal-annimali tar-razzett, bħat-titjib tal-livell tal-metodi ta' arrikkiment u ż-żieda taż-żona għal kull annimal tar-razzett, se jinvolvu aktar spejjeż relatati mal-produzzjoni, jeħtieġu investimenti inizjali sinifikanti jew iwasslu għal dħul ekonomiku aktar baxx għar-raħħala.

- L-annimali jieħdu sehem ukoll f'diversi **dixxiplini sportivi** bħal tiġrijiet taż-żwiemel, sports ekwestri, polo u tiġrijiet tal-ħamiem, u f'diversi attivitajiet bħal ġranet iddedikati għall-annimali domestiċi fl-iskejjel, attivitajiet lokali organizzati minn kunsilli lokali, parroċċi u/jew NGOs lokali, spettakli b'annimali domestiċi u festi tradizzjonali bħall-Imnarja fost oħrajn. Il-kundizzjonijiet tal-ħarsien matul dawn l-attivitajiet jistgħu jittejbu.

- Il-**konsumaturi** saru aktar konxji u selettivi kemm f'termini ta' **kuxjenza** dwar is-saħħa kif ukoll il-ħarsien tal-annimali meta jixtru l-ikel. L-iskema volontarja tat-tikkettar armonizzat tista' tinkludi miżuri ta' ħarsien li jistgħu jintlaħqu.

- Il-**kampanji edukattivi** jistgħu jipprevjenu l-abbandun, il-mard, l-abbuż mhux intenzjonat u jżidu s-saħħa tal-annimali.

- Il-**ħidma tal-attivisti u l-voluntiera** jeħtieġ li tiġi appoġġjata fi ħdan l-Istrateġija Nazzjonali għat-Trattament Xieraq tal-Annimali.

- Il-**kunsilli lokali u l-istituzzjonijiet edukattivi** jista' jkollhom rwol importanti fl-implimentazzjoni ta' din l-Istrateġija u t-tipi differenti ta' inizjattivi li diġà qed jittieħdu, jew li jistgħu jittieħdu biex jippromwovu inizjattivi għall-ħarsien tal-annimali fil-komunitajiet lokali tagħna.

- Il-**parteċipazzjoni attiva tal-pubbliku** hija pilastru importanti tad-demokrazija Ewropea. L-Inizjattiva taċ-Ċittadini Ewropej (ECI) "End the Cage Age" talbet lill-Kummissjoni biex tipproponi leġiżlazzjoni li tipprojbixxi l-użu ta' gaġeġ li ġabret aktar minn 1.4 miljun firma minn partitarji f'27 Stat Membru.

08

Konklużjoni u t-Triq ’il Quddiem

Dan id-dokument tħejja bl-iskop li janalizza kemm id-direzzjoni tal-politika strateġika Ewropea, kif ukoll dik nazzjonali dwar il-ħarsien tal-annimali, filwaqt li jidentifika firxa wiesgħa ta’ oqsma u sfidi li jistgħu jiġu koperti mill-Istrateġija Nazzjonali għat-Trattament Xieraq tal-Annimali.

L-intenzjoni sussegwenti ta' dan id-dokument hija li j**islet dibattitu b'saħħtu fost il-partijiet interessati u l-konsumaturi kollha**; min-naħa tiegħu jipprovdi l-**opportunità għal kulħadd biex jipparteċipa b'mod attiv** f'dan il-proċess ta' konsultazzjoni pubblika billi **jissottometti l-esperjenzi u l-proposti tiegħu** li wieħed jista' jqis importanti bħala parti mill-Istrateġija Nazzjonali għat-Trattament Xieraq tal-Annimali. Dan, fil-kuntest tat-tmien objettivi li ġew abbozzati biex jipprovdu kuntest, punti għal riflessjoni u għarfien dwar il-miżuri attwali, il-politiki tal-UE u oqsma futuri potenzjali li għandhom jiġu kkunsidrati.

i. **Li jiġu rriveduti l-miżuri attwali għall-ħarsien tal-annimali** bil-għan li jiġu identifikati l-aspetti pożittivi eżistenti u li jistgħu jkomplu jiġu żviluppati, kif ukoll aspetti li jeħtieġu titjib u li għandhom jiġu indirizzati.

ii. **Biex jiġu kkonsultati l-attivisti, l-NGOs, il-kunsilli lokali, is-santwarji, ix-xelters u ċ-ċittadini** bil-għan li jiġi esplorat kif dawn l-entitajiet jistgħu jiġu appoġġjati u jaħdmu flimkien mal-awtoritajiet pubbliċi biex itejbu l-ħarsien tal-annimali.

iii. **Li jiġu esplorati l-benefiċċji ta' aktar għarfien u kampanji edukattivi** bil-għan li jiġu żviluppati kampanji mmirati sabiex jiġu indirizzati n-nuqqasijiet identifikati f'diversi setturi.

iv. **Li tiġi kkunsidrata l-estensjoni għal skop ta' miżuri għall-ħarsien tal-annimali f'Malta** li jħarsu lejn groomers, kennels, trainers, u professjonijiet oħra relatati, attivitajiet sportivi u proġetti pubbliċi sabiex jiġi analizzat jekk hemmx il-ħtieġa biex jiżdied il-livell ta' protezzjoni legali għal ċerti speċi ta' annimali.

v. **Li jitħejja qafas strateġiku** biex jgħin fl-għaqda ta' sħubija ma' partijiet interessati, tittejjeb il-koordinazzjoni, titnaqqas id-duplikazzjoni tal-isforzi, u jiġi pprovdut approċċ nazzjonali aktar effettiv u konsistenti għat-titjib tal-ħarsien tal-annimali.

vi. **Biex titkejjel ir-rieda** taċ-ċittadini bħala konsumaturi sabiex joqogħdu attenti għall-prodotti magħmula permezz ta' miżuri ta' ħarsien aħjar u potenzjalment iħallsu aktar għal dawk il-prodotti.

vii. **Li jiġi rikonoxxut ir-rwol tal-produtturi primarji** u ssir ħidma sabiex jiġu evitati piżijiet sproporzjonati fuqhom filwaqt li jitqiesu l-ispeċifiċitajiet ġeografiċi u klimatiċi.

viii. **Li l-istrateġija tiġi allinjata mal-ħidma li qed issir f'livell Ewropew** fil-kuntest tal-Patt Ekoloġiku Ewropew, l-Istrateġija **"Farm to Fork"** u l-Istrateġija għall-Bijodiversità.

09

Gwida għall-mistoqsijiet ta' Konsultazzjoni

1. Taħseb li d-dispożizzjonijiet leġiżlattivi attwali joffru biżżejjed salvagwardji biex tiġi żgurata l-protezzjoni u l-ħarsien tal-annimali? Liema bidliet istituzzjonali u leġiżlattivi tipprevedi u tantiċipa?

2. Liema żviluppi ewlenin u kodiċi ta' prattika li huma kruċjali għat-titjib tal-ħarsien tal-annimali tixtieq tara fis-seħħ fl-istruttura l-ġdida u/jew introdotti fl-operazzjonijiet attwali?

3. Liema inizjattivi edukattivi speċifiċi fil-qasam tal-ħarsien tal-annimali jeħtieġ li jiġu introdotti u liema miżuri jeħtieġ li jiġu msaħħa u sostnuti biex jiggarantixxu livell ogħla ta' għarfien?

4. X'għandu jkun ir-rwol ta' organizzazzjonijiet mhux governattivi (NGOs) u istituzzjonijiet ta' riċerka jew edukattivi fil-qasam tal-protezzjoni u l-ħarsien tal-annimali fil-Gżejjer Maltin?

5. Kif jistgħu l-produtturi primarji jiġu appoġġjati fi kwalunkwe sforz li jsir biex jiżdied il-ħarsien tal-annimali?

10

Sottomissjoni ta' Feedback

Individwi u organizzazzjonijiet qed jiġu mistiedna jibagħtu s-sottomissjonijiet tagħhom dwar dan l-objettiv propost bil-miktub permezz ta' email: ahwdconsultations.mafa@gov.mt

Is-sottomissjonijiet għandhom jaslu għand il-Ministeru għall-Agrikoltura, is-Sajd u d-Drittijiet tal-Annimali sa mhux aktar tard mis-17 ta' Ġunju 2022.

Persuna ta' Kuntatt u indirizz tal-email:

Is-Sur Noel Demicoli
Uffiċjal Prinċipali tal-Appoġġ Veterinarju
Uffiċċju Tekniku ta' Koordinazzjoni - Uffiċċju tad-Direttur Ġenerali
Id-Dipartiment għas-Saħħa u l-Ħarsien tal-Annimali
Numru tat-telefon 00356 2095 3789
ahwdconsultations.mafa@gov.mt

Noti

agrikoltura sajd